

Een voorbeeld ... meer dan 80 jaar getrouwd!

**Voorstellen in het kader van een Voorbeeldregeling
Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand**

Ter inleiding

Op 21 maart 2013 werd ter gelegenheid van het 20 jarig bestaan van de Vereniging van Ambtenaren van de Burgerlijke Stand in Drenthe een symposium gehouden met als titel: 'Het ambt van babs anno 2013, waardig maar ook volwaardig?'

Er werd een onderzoek gepresenteerd dat gehouden was onder alle hoofden Burgerzaken van de Drentse gemeenten. Gastspreker op het symposium was dhr. Job Cohen. Hij bleek onder de indruk van alle varianten op het gebied van de wettelijke huwelijksvoltrekking en reikte de Vereniging Ambtenaren Burgerlijke Stand in Drenthe de hand door voor te stellen dat zij een voorbeeld-regeling rechtspositie trouwambtenaren zou opstellen die dhr. Cohen dan zelf zou overhandigen aan de Vereniging van Nederlandse gemeenten. Dat voorstel werd niet tegen dovemansoren gezegd. Vanuit de reeds bestaande contacten met de zustervereniging in de provincie Groningen waarmee destijds het onderzoek in gang werd gezet, werd contact gezocht met Matrimonium, de vereniging voor trouwambtenaren in Noord-Holland, met ABC, de Achterhoekse Babsenvereniging. In een later stadium sloot ook de Babsenvereniging Limburg zich bij het LOT (Landelijk Overleg Trouwambtenaren) aan. Jammergenoeg zijn trouwambtenaren nog niet overal aangesloten bij een vereniging, maar alle babsen-verenigingen waarvan het bestaan bekend was, sloten zich aan bij het overleg. Ook was er individuele deelname vanuit Zuid-Holland.

Vanaf deze plaats een woord van dank aan de gemeente Zwolle die het voor het Landelijk Overleg Trouwambtenaren mogelijk maakte om op een centrale plek te vergaderen.

Voorbeeldregeling rechtspositie (Bijlage)

In de Voorbeeldregeling rechtspositie die werd opgesteld in overleg met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken – juni 2007 werd opgenomen:

- De aard van de functie
- Het aantal uren dat gemiddeld voor het voltrekken van een huwelijk nodig was
- Het salaris, de vakantietoelage en de eindejaarsuitkering
- Doorbetaling bij ziekte
- Arbeidsongeschiktheidsregeling
- (geen aanspraken op) de WW
- Reiskostenvergoeding/aansprakelijkheid

- Pensioenregeling
- Afdracht voor sociale verzekeringen
- Mogelijkheid tot deelname aan levensloop-, spaarloon- of andere fiscaal-vriendelijke regelingen
- Aanstelling voor één dag
- Eerste dag melding voor de fiscus

Ontwikkeling van het ambt van trouwambtenaar¹

Als eerste uitgangspunt in de bovengenoemde voorbeeld-regeling wordt gesteld dat de functie van babs een nevenfunctie is die in omvang kan variëren. Nevenfunctie of niet, het ambt van babs heeft zich in de loop van de tijd zo ontwikkeld dat het een functie is waar een redelijke honorering aan verbonden moet zijn. De opkomst van de 'trouw-ZZP'er'² laat ook zien dat bruidsparen bereid zijn om te betalen voor een mooie huwelijksvoltrekking.

Uit eerder onderzoek kwam al naar voren dat babsen zonder uitzondering hun werk doen omdat ze daar plezier in hebben en niet omdat het een stukje broodwinning is. Maar in de loop der tijden worden er steeds meer (hoge) eisen gesteld waaraan een huwelijksceremonie c.q. de babs moet voldoen. De klant is ook in dit opzicht koning geworden en zal die plaats niet meer afstaan: op ieder moment kan waar dan ook getrouwd worden en dat kan gebeuren door wie je maar wilt.

Was het voorheen zo, dat er nauwelijks eisen werden gesteld aan de babs, vandaag de dag is de babs een professional geworden die maatwerk levert. Het ambt van babs werd een volwaardig ambt. Een huwelijk voor de wet moet immers – of het nu gratis is of niet – volgens een bepaald protocol worden voltrokken. Zolang het voltrekken van huwelijken een wettelijke aangelegenheid is die onder verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid wordt uitgevoerd, dient diezelfde overheid er ook voor te zorgen dat het ambt van babs zijn merites blijft behouden. Het ambt verdient respect zoals ook het ambt van een rechter, of de functie

---

¹ 'Trouwambtenaar', 'babs' en 'buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand' worden willekeurig als synoniemen gebruikt als er sprake is van een ambtenaar burgerlijke stand die voor langere tijd als babs is benoemd in een bepaalde gemeente.

² Onder 'trouw-zzp'er' wordt verstaan: Een door de rechtbank beëdigde en door een gemeente benoemde buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand die zich bij de Kamer van Koophandel heeft ingeschreven als zelfstandig ondernemer. Deze zzp-trouwambtenaar heeft b.v. een eigen website waarop zij/hij zich promoot en voltrekt overal officiële en/of ceremoniële huwelijken en berekent daarvoor haar/zijn eigen tarief.

van een politieagent respect verdient. Net zoals iemand niet zo maar rechter of politieagent voor één dag kan zijn, kan iemand ook niet zo maar voor een dagje trouwambtenaar zijn.

Met hetzelfde respect moet ook gekeken worden naar de componenten die deel uitmaken van het ambt van trouwambtenaar. Dat betekent dat het functiehuis waarin de trouwambtenaar is ingedeeld opnieuw getoetst moet worden. Maar ook de randvoorwaarden, de omstandigheden en de inhoud van de functie zelf verdienen aandacht. Daarom werd besloten in de Voorstellen in het kader van een Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand de volgende paragrafen op te nemen.

1. Rechtspositie en emolumenten

2. Kosteloze huwelijken

3. De benoeming voor één dag

Daarnaast zijn ten aanzien van andere aspecten nog gedachten geformuleerd in de

4. Overige aanbevelingen

Deze onderwerpen werden door de diverse deelnemers aan het LOT uitgewerkt. Na uitvoerige bespreking en mailcontact werd tenslotte een voorstel geformuleerd waarin alle deelnemers zich konden vinden.

Op de voorkant van deze voorstellen staat een foto van het langst getrouwde stel ter wereld: meer dan 80 jaar al vormen zij een echtpaar. Het plezier dat deze mensen hebben is een weerspiegeling van het plezier waarmee trouwambtenaren hun werk deden en doen!

Namens

Babsenvereniging Limburg

Matrimonium, Vereniging voor trouwambtenaren

Vereniging Achterhoeks Babsen Contact

Vereniging voor Buitengewoon Ambtenaren Burgerlijke Stand van de Provincie Groningen

Vereniging van Ambtenaren van de Burgerlijke Stand in Drenthe

G.F.Koen-Struys

Juni 2014

1. Rechtspositie en emolumenten

In de Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand (zie bijlage) wordt een aantal aspecten nader genoemd. De buitengewoon ambtenaren burgerlijke stand willen volledig onder dezelfde rechtspositie vallen als de andere ambtenaren.

De honorering van de babs

Uit onderzoek is al eerder gebleken dat het aantal uren dat genoemd wordt in de Voorbeeldregeling van 2007 verre van toereikend is. Het aantal uren is gebaseerd op (een aantal van) de volgende elkaar opvolgende activiteiten.

1. Burgerzaken belt /emailt babs voor data	11. Ophalen akte bij burgerzaken
2. Ontvangst post, informatie bruidspaar	12. Reizen woon-werkplek naar trouwlocatie
3. Babs belt /emailt bruidspaar, afspraak	13. Parkeerplaats zoeken
4. Voorbereiding gesprek	14. Half uur voor trouwceremonie aanwezig zijn
5. Reizen van woon-werkplek naar bruidspaar	15. Afstemmen met bode/gastvrouw
6. Voorgesprek	16. Trouwceremonie
7. Terugreis naar woon-werkplek	17. Nabespreken bode /gastvrouw
8. Maken speech	18. Terugreis naar woon-werkplek
9. Afstemmen met bruidspaar	19. Evaluatie formulier invullen
10. Aanpassen speech	20. Gegevens vernietigen

Gesprekken met trouwlustigen worden in de regel buiten kantooruren gevoerd. En ook huwelijken moeten regelmatig buiten kantooruren gesloten worden. Een toeslag voor onregelmatige werktijden lijkt daarom niet onredelijk. Een toeslag voor een huwelijksvoltrekking in vreemde talen zou niet onbespreekbaar moeten zijn. Deze toeslagen laten we buiten beschouwing bij een honorering van 8 uur in schaal 8.

Voorstel:

1. De babs te honoreren met een vergoeding per voltrokken huwelijk of geregistreerd partnerschap gelijk aan achtmaal het uurloon behorende bij het hoogste bedrag van schaal 8 van de CAR/UWO.

Voorbeeld salarisberekening uitgaande van de situatie per 1 april 2012

8 maal 1/156 ^e deel van € 3.103,00	€ 159,13
8% vakantie-uitkering over € 159,13	€ 12,73
5% eindejaarsuitkering over € 159,13	€ 7,96
8,6% afkoop vakantie-uren over € 179,82	€ 15,46
Totale vergoeding per huwelijk of geregistreerd partnerschap is bruto	€ 195,28

Onkostenvergoeding

In principe hebben absen en babsen dezelfde rechten en plichten. De abs krijgt al die zaken toegewezen, die noodzakelijk zijn om de functie te kunnen uitoefenen. De babs daarentegen, krijgt deze zaken niet toegewezen. Hier is sprake van rechtsongelijkheid.

De onkostenvergoeding is onder meer bedoeld voor de volgende noodzakelijk te maken kosten. De Inspecteur van de Belastingen waaronder Amsterdam valt, heeft ingestemd met deze vergoeding op basis van de volgende kostenposten:

1. Werkkamer	12. Schrijfmateriaal
2. Bureau	13. Telefoon, vast en mobiel
3. Bureaustoel	14. Telefoonkosten
4. PC/Laptop	15. Koffie/thee
5. Printer/Scanner	16. Energiekosten
6. Papier	17. Cursussen/studiekosten
7. Papiervernietiger	18. Benodigde documentatie/archiefruimte
8. Enveloppen	19. Lidmaatschap(b)absvereniging
9. Postzegels	20. Toeslag werken buiten kantooruren
10. Ordners, ringbanden, insteekhoezen	21. Reiskostenvergoeding autogebruik
11. Representativiteit, verzorging	22. Stomerij

Voorstel:

2. Onkosten te vergoeden, zoals is afgesproken met de babsen in Amsterdam, dat wil zeggen € 30,- per voltrokken huwelijk of geregistreerd partnerschap.

Reiskostenvergoeding

In een aantal gemeenten is het vergoeden van de kosten van het reizen van de woon-werkplek naar de plaats waar het voorgesprek plaatsvindt en naar de trouwlocatie een normale zaak. Ten onrechte wordt soms onder de werkplek van de babs het gemeentehuis verstaan.

Onder dienstreizen wordt verstaan reizen van woon-werkplek, naar plaats waar voorgesprek plaats vindt en naar gemeentehuis.

Voorstel:

3. Reizen van woon-werkplek naar de plaats waar het voorgesprek plaats vindt en naar gemeentehuis standaard te vergoeden.

De reizen kunnen gemaakt worden per openbaar vervoer met overlegging van een betalingsbewijs of per eigen auto, waarvoor de gangbare kilometervergoeding wordt gegeven.

Pensioen

De babs heeft recht op pensioen. Pensioenpremie-afdracht aan het ABP vindt plaats tot de pensioengerechtigde leeftijd. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar gebleken is dat lang niet alle gemeenten hun buitengewoon ambtenaren hebben aangemeld voor deelname aan het pensioenfonds ABP.

Voorstel:

- 4. Trouwambtenaren - als dat nog niet het geval is met terugwerkende kracht - aan te melden bij het ABP.
- 5. Trouwambtenaren op de hoogte te laten stellen van hun deelname door de gemeente.

De toekenning van emolumenten zoals een kerstpakket wordt zeer gewaardeerd en verdient zeker navolging.

2. Kosteloze huwelijken

In Nederland kiezen bruidsparen er steeds vaker voor om hun gemeentelijk huwelijk 'gratis' te laten voltrekken.

Elke gemeente moet de mogelijkheid bieden voor zo'n kosteloze huwelijksvoltrekking. Voor gemeenten met meer dan 10.000 inwoners moet deze mogelijkheid zelfs twee keer per week geboden worden (wet rechten Burgerlijke Stand, artikel 4 en 5).

Deze wetgeving had een sociaal oogmerk: het verlichten van de lasten voor de minder draagkrachtige medeburger door overheidskosten af te wentelen op de gemeenschap.

In de praktijk blijkt echter dat deze wetgeving steeds vaker oneigenlijk wordt gebruikt door a.s. bruidsparen die met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid draagkrachtig genoeg zijn om de kosten voor een huwelijk zelf te kunnen dragen. Uit een onderzoek van de Vereniging van Ambtenaren Burgerlijke Stand in Drenthe (ABS) is gebleken dat men zich op de afdelingen burgerzaken van dit oneigenlijk gebruik zeer bewust is. Gemeenten lopen daardoor leges mis en bovendien leidt het tot onvrede over het oneigenlijk gebruik en een toenemende wens om mogelijkheden te vinden om oneigenlijk gebruik te voorkomen.

Bij gemeenten zelf zoekt men naar mogelijkheden om oneigenlijk gebruik van de mogelijkheid om kosteloos te huwen te ontmoedigen:

- Door de mogelijkheden te beperken
- Door de ceremonie zo klein mogelijk te maken
- Door het ontnemen van alle entourage: kleine ruimten i.p.v. de trouwzaal

Naar de mening van de ABS slaan gemeenten hiermee de plank volledig mis. De wet bedoelde juist de zwakkere medemens te beschermen, niet te bestraffen met 'uitgeklede' huwelijksvoltrekkingen in kamertjes achteraf op onmogelijke tijdstippen. De gelijkheid die de wet beoogde wordt daardoor teniet gedaan.

Andere gemeenten zoeken naar 'mazen' (in de wet) om het oneigenlijk gebruik aan banden te leggen of lichten de hand met de regelgeving hieromtrent.

Een paar voorbeelden:

De gemeente Hoogezand-Sappemeer toetst altijd het inkomen van de bruidsparen die gratis wensen te trouwen. Als blijkt dat ze boven de norm zitten van een gezamenlijk netto-inkomen per maand dat hoger is dan € 1689,81 mogen ze niet gratis trouwen. Ze kunnen dan een zogenaamd 'flitshuwelijk' laten voltrekken aan de balie. Dit is dan een huwelijk zonder ceremonie in aanwezigheid van twee getuigen (hiervoor vraagt de gemeente dan ook leges).

Daarmee doet zij dus iets dat wettelijk gezien niet is toegestaan.

Bovendien eist zij van het bruidspaar dat tenminste één persoon ingeschreven moet staan in de gemeente. Ook dit is wettelijk gezien niet toegestaan. Deze voorwaarde wordt niet gesteld bij betalende bruidsparen.

Ook de gemeente Bergen in Limburg biedt minvermogenden na een vrijwillige inkomenstoets een volledige huwelijksceremonie door een babs aan.

Naast de baliehuwelijken die voor 90 euro aan de balie gesloten kunnen worden is de mogelijkheid tot kosteloos trouwen in de gemeente Groningen begin 2014 gewijzigd van 5 ceremonies op de woensdagochtend in een sobere plechtigheid en slechts 2 momenten op de woensdagochtend. Dit immers is wettelijk verplicht. Groningen kent nu op de woensdagochtend twee momenten voor een kosteloos huwelijk waarbij het gesloten wordt zonder ceremonie door een abs, niet in de trouwzaal maar in een spreekruimte, waarbij alleen de getuigen aanwezig zijn. Een zeer sobere plechtigheid dus. Echter daarnaast bestaat de mogelijkheid van kwijschelding van de leges. Als een bruidspaar waarvan in ieder geval één van de partners in de gemeente Groningen moet wonen, kan aantonen dat het voldoet aan de door de gemeente geformuleerde eisen m.b.t. kwijschelding van de huwelijksleges, mag dit bruidspaar op de woensdag op een door hen gekozen tijdstip, dus ook 's middags, trouwen in het Stadhuis en krijgt dat bruidspaar een volledige ceremonie.

Voor zover bekend zijn de gemeente Groningen, Hoogezand-Sappemeer en Bergen de enige gemeenten die afwijken van de wettelijk gestelde regels.

De NVVB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken) raadt af om deze werkwijze over te nemen.

Zij doet dit naar aanleiding van een verzoek dat ze heeft gedaan (in 2013!) aan de staatssecretaris van BZK om een mogelijkheid te bieden aan gemeenten om een inkomensgrens toe te passen bij verzoeken om kosteloos te kunnen trouwen. Hier is afwijzend op gereageerd!

Voorstel:

- 6. Bruidsparen de wettelijk verplichte mogelijkheid van een gratis huwelijk één keer (gemeenten tot 10.000 inwoners) of twee keer (gemeenten met meer dan 10.000 inwoners) per week aan te bieden. Er mogen naast de ambtenaar en het bruidspaar zelf geen anderen aanwezig zijn dan de wettelijk vereiste twee getuigen en er wordt geen toespraak gehouden. De grootst mogelijke soberheid dus.
- 7. Wanneer bruidsparen redelijkerwijze niet in staat zijn te betalen voor hun gemeentelijke huwelijksvoltreking (de grens bij 110 procent van de bijstandsnorm?) en zij bereid zijn dat op geheel vrijwillige basis aan te tonen door hun te controleren inkomensgegevens te overleggen, deze paren exact dezelfde mogelijkheden (dag, tijdstip, locatie enz.) aan te bieden als alle andere bruidsparen die wel moeten betalen voor hun gemeentelijke huwelijksvoltreking.

Op deze wijze kunnen mensen toch op een door hen zelf te bepalen dag, tijdstip, locatie, enz. trouwen als daar behoefte aan is. De gemeente houdt zich op deze manier aan de wettelijk vastgestelde regels.

3. De benoeming voor één dag

Iedere gemeente in Nederland heeft voor het voltrekken van huwelijken en geregistreerde partnerschappen Buitengewoon Ambtenaren van de Burgerlijke Stand (babsen) benoemd voor bepaalde of onbepaalde tijd. Steeds vaker komen deze benoemingen tot stand na een zorgvuldige selectieprocedure. Voorafgaand aan het uitoefenen van de functie dient de babs bij een rechtbank een eed of gelofte af te leggen.

Door het aanbieden van scholing, het houden van functioneringsgesprekken, het achteraf sturen van enquêtes naar bruidsparen, werkoverleg etc. stimuleert en bewaakt de gemeente de kwaliteit van de babs en daarmee die van de huwelijksvoltrekking.

Niettemin kiezen steeds meer gemeenten de laatste tijd voor een maximale keuzevrijheid voor bruidsparen als het gaat om:

1. Tijdstip
2. Locatie
3. Trouwambtenaar

Het tijdstip kwam terloops ter sprake o.m. bij paragraaf 1, Rechtspositie en emolumenten. Het onderwerp 'Locatiebeleid' wordt behandeld in paragraaf 4.

Vrijheid van keuze van de trouwambtenaar

Bij de keuze voor de trouwambtenaar zijn er de volgende mogelijkheden:

- Eén van de 'eigen' gemeentelijke trouwambtenaren
- Een gast-babs van een andere gemeente
- Een familielid of vriend als gastspreker/plaatsvervanger van de babs
- De z.g. zelfstandige babs, de trouw-ZZP'er

Iemand van buiten de gemeente kan door de gemeente voor één dag worden benoemd. Ten aanzien van de benoeming voor één dag hanteren gemeenten op dit moment verschillend beleid:

- gemeenten werken er niet aan mee
- gemeenten laten het vrij zonder restricties of extra kosten
- gemeenten werken er aan mee maar vragen een extra vergoeding
- gemeenten werken er aan mee en verlagen de leges.

Ook ten aanzien van de honorering van de gast-babs zijn er verschillen:

- gemeenten betalen de gast-babs
- gemeenten betalen de gast-babs en niet de eigen babs, ook al valt het huwelijk onder regie van de eigen babs
- gemeenten betalen zowel de eigen babs als de gast-babs niets
- de trouw-ZZP'er brengt als zelfstandig ondernemer een eigen tarief in rekening bij het bruidspaar hetgeen kan variëren van € 300 tot € 1000 per huwelijksvoltreking.

Aandachtspunten

Een benoeming voor één dag kan in het belang zijn van het bruidspaar, maar maakt het voor de gemeentelijke overheid niet eenvoudiger:

- Voor de benoeming van een externe babs moeten extra ambtelijke kosten gemaakt worden.
- Bij het onverwacht uitvallen van de (éénmalig benoemde) gast-babs zijn praktische zaken niet goed geregeld zijn. (is de toespraak uitgeschreven, heeft de babs de telefoonnummers van de contactpersoon bij de gemeente?)
- De gemeente blijft verantwoordelijk voor het juiste verloop van de huwelijksceremonie, maar heeft daar bij een gast-babs minder of geen invloed op.
- De trouw-ZZP'er brengt een eigen tarief in rekening bij het bruidspaar, zelfs als deze trouw-ZZP'er daarnaast wordt betaald door de gemeente waar het huwelijk wordt voltrokken. Er van uitgaande dat het een wettelijke huwelijksvoltrekking betreft, is het zeer de vraag – volgens juristen – of dit niet in strijd is met de zuiveringseed.

Familielid als gastspreker / plaatsvervanger van de babs?

Het voltrekken van een huwelijk en het ondertekenen van de huwelijksakte behoort tot het domein van de babs, sterker nog: het is het domein van de babs. Trouwambtenaren zijn trots op hun vak en doen hun werk met plezier. Hun vakmanschap maakt het onacceptabel dat een ander hun werk doet, al is het maar voor een dag. Net zoals een bakker niet zo maar schilder kan zijn of wijkagent voor één dag, kan iemand ook niet zo maar voor een dagje trouwambtenaar zijn.

Om tegemoet te komen aan de wens van een bruidspaar dat graag een familielid of vriend betrokken ziet worden bij de ceremonie, kan daarvoor in overleg met de betrokken babs, tijdens de ceremonie ruimte gegeven worden, maar de voltrekking van het huwelijk zelf en de ondertekening van de akte is een taak van de babs. Uniformiteit in dit opzicht bij de gemeenten is wenselijk.

Duidelijkheid

Duidelijk moet zijn dat babsen die een huwelijk voor welke gemeente dan ook voltrekken, recht hebben op de vergoeding voor het voltrekken van het huwelijk.

Aan het éénmalig benoemen van trouwambtenaren zijn voor- en nadelen verbonden. Zowel ten aanzien van de éénmalige benoeming als ten aanzien van de 'zelfstandige babs' c.q. de trouw-ZZP'er is er dringend behoefte aan duidelijkheid en uniformiteit.

Voorstel:

- 8. Geen leken voor één dag te benoemen als buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand.
- 9. (De VNG te verzoeken) zich te verdiepen in 'De benoeming voor één dag' en zich daarover uit te spreken, ten einde duidelijkheid te scheppen over de mogelijkheden en beperkingen die aan een benoeming voor één dag zijn verbonden.

4. Overige aanbevelingen

Bodes / gastvrouwen

Bij een huwelijk op het gemeentehuis is de inzet van een bode / gastvrouw wenselijk omdat:

- Hij/zij de rust en orde op en rond het gemeentehuis bewaakt
- Hij/zij aanspreekpunt is voor zowel de babs als de gasten
- Hij/zij assisteert bij het ondertekenen van de akte

Bij een huwelijk op locatie is de inzet van een bode / gastvrouw noodzakelijk omdat:

- Hij/zij de toga en de akte op het gemeentehuis ophaalt en terugbrengt
- Hij/zij het aanspreekpunt is voor zowel de babs als de gasten
- Hij/zij de coördinatie voert i.s.m. de ceremoniemeester
- Hij/zij het contact onderhoudt met het bruidspaar terwijl de babs zich voorbereidt (in de trouwzaal)
- Hij/zij zorgt voor de aanvang van de ceremonie
- Hij/zij assisteert bij het ondertekenen van de akte

Leges

De hoogte van de leges per gemeente is erg verschillend en niet te herleiden naar de gemaakte kosten. Babsen worden hierop aangesproken en hebben geen antwoord. Babsen willen in staat gesteld worden om het verschil tussen de leges van de eigen gemeente en de omliggende gemeenten uit te kunnen leggen.

Gemeenten missen huwelijken omdat ze de leges te hoog maken.

Trouwlocatiebeleid

In diverse gemeenten is het al mogelijk om op iedere gewenste locatie – mits die aan bepaalde eisen voldoet – in het huwelijk te treden. Binnen de verenigingen van trouwambtenaren juicht men deze ontwikkeling van harte toe. Gemeenten kunnen gebruik maken van de ervaringen van de trouwambtenaren bij het opstellen van regels voor andere trouwlocaties dan het gemeentehuis.

Voorstel:

- 10. Een vaste trouwlocatie (bekend als trouwlocatie; meerdere huwelijksvoltrekkingen per jaar) regelmatig te toetsen op eisen van toegankelijkheid, veiligheid en hygiëne.
- 11. Er voor te zorgen dat er, wanneer de trouwlocatie een plek is in de openlucht ook een mogelijkheid is om naar een binnenlocatie te kunnen uitwijken bij slecht weer.
- 12. (De VNG te verzoeken) duidelijkheid te scheppen over het begrip 'openbaarheid': Kan openbaarheid op een eenmalige trouwlocatie door de aanwezigheid van getuigen (minimaal twee, maximaal vier) worden gewaarborgd?*. Mag het bruidspaar c.q. de ceremoniemeester gasten weigeren?
- 13. De babs uitsluitend aansprakelijk te laten zijn voor het juist voltrekken van het huwelijk en niet voor gebeurtenissen in en rond de locatie.

* De wet is niet duidelijk wat openbaarheid precies inhoudt. De gemeente hanteert zelf beperkende maatregelen bij gratis en eenvoudige huwelijken. Hieruit mogen we opmaken dat vrije inloop niet noodzakelijk is.

5. Naschrift - De toekomst

Uit het bovenstaande mag blijken dat de mogelijkheden en varianten op het gebied van de huwelijksceremonie schier eindeloos zijn. Maar al te grote vrijheid kan leiden tot verrommeling. En verrommeling maakt het er nooit duidelijker op. Gemeenten liggen niet op een lijn.

Duidelijkheid en kwaliteit

Door al die onduidelijkheid weten de aanwezigen bij een huwelijksceremonie soms niet eens of het om een wettelijke huwelijksvoltrekking gaat of om een ceremonieel huwelijk. Gemeenten zouden op de ceremoniële spreker, als het om iemand gaat die anders in de gemeente wettelijke huwelijken voltrekt, enige druk uit kunnen oefenen om duidelijk te maken dat het om een ceremonieel huwelijk gaat. Inherent aan deze Voorstellen in het kader van een Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand is de behoefte aan meer duidelijkheid en uniformiteit. Dan weet iedereen, ook de babs, waar hij/zij aan toe is.

De trouwambtenaar als sparring partner

Gemeenten vinden trouwambtenaren aan hun zijde waar het gaat om behoud van kwaliteit en het zo veel mogelijk tegemoet komen aan de wensen van het bruidspaar. Trouwambtenaren willen af van een stoffig imago. Gemeenten die zorgvuldig de babsen selecteren, benoemen, scholen en begeleiden, zorgen ervoor dat er een ruime keuze is aan goed opgeleide, representatieve babsen.

Als gemeenten kiezen voor een zelfstandige positie van de babs, willen babsen graag betrokken worden bij de besluitvorming daarover en bij het denken over de consequenties die die keuze voor de babsen heeft.

Babsen kunnen een goede sparring-partner zijn in het denken b.v. over de flexibiliteit in keuze en de inzetbaarheid van babsen.

Het ambt van babs heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een volwaardig ambt waaraan eisen gesteld (mogen) worden. Het bruidspaar wil immers waar voor zijn geld. De moderne babs heeft oog voor de ontwikkelingen en staat daarvoor open. Met deze Voorstellen in het kader van een Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand willen de verenigingen van trouwambtenaren, verenigd in het LOT, een constructieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het ambt van babs naar een in alle opzichten volwaardig ambt.

6. De voorstellen op een rij:

W.b. Rechtspositie en emolumenten:

- 1. De babs te honoreren met een vergoeding per voltrokken huwelijk of geregistreerd partnerschap gelijk aan achtmaal het uurloon behorende bij het hoogste bedrag van schaal 8 van de CAR/UWO.
- 2. Onkosten te vergoeden, zoals is afgesproken met de babsen in Amsterdam, dat wil zeggen € 30,- per voltrokken huwelijk of geregistreerd partnerschap.
- 3. Reizen van woon-werkplek naar de plaats waar het voorgesprek plaats vindt en naar gemeentehuis standaard te vergoeden. De reizen kunnen gemaakt worden per openbaar vervoer met overlegging van een betalingsbewijs of per eigen auto, waarvoor de gangbare kilometervergoeding wordt gegeven.
- 4. Trouwambtenaren - als dat nog niet het geval is met terugwerkende kracht - aan te melden bij het ABP.
- 5. Trouwambtenaren op de hoogte te laten stellen van hun deelname door de gemeente.

W.b. het kosteloos huwelijk:

- 6. Bruidsparen de wettelijk verplichte mogelijkheid van een gratis huwelijk één keer (gemeenten tot 10.000 inwoners) of twee keer (gemeenten met meer dan 10.000 inwoners) per week aan te bieden. Er mogen naast de ambtenaar en het bruidspaar zelf geen anderen aanwezig zijn dan de wettelijk vereiste twee getuigen en er wordt geen toespraak gehouden. De grootst mogelijke soberheid dus.
- 7. Wanneer bruidsparen redelijkerwijze niet in staat zijn te betalen voor hun gemeentelijke huwelijksvoltreking (de grens bij 110 procent van de bijstandsnorm?) en zij bereid zijn dat op geheel vrijwillige basis aan te tonen door hun te controleren inkomensgegevens te overleggen, deze paren exact dezelfde mogelijkheden (dag, tijdstip, locatie enz.) aan te bieden als alle andere bruidsparen die wel moeten betalen voor hun gemeentelijke huwelijksvoltreking.

W.b. De benoeming voor één dag:

- 8. Geen leken voor één dag te benoemen als buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand.
- 9. (De VNG te verzoeken) zich te verdiepen in 'De benoeming voor één dag' en zich daarover uit te spreken, ten einde duidelijkheid te scheppen over de mogelijkheden en beperkingen die aan een benoeming voor één dag zijn verbonden.

Inhoud

Ter Inleiding	2
1. Rechtspositie en emolumenten	5
2. Kosteloze huwelijken	8
3. De benoeming voor één dag	11
4. Overige aanbevelingen	14
5. Naschrift - De toekomst	16
6. De voorstellen op een rij	17
Bijlage Aanpassing Voorbeeldregeling Rechtspositie 2007	

Bijlage bij
'Voorstellen in het kader van een
Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon
ambtenaar burgerlijke stand
door het Landelijk Overleg Trouwambtenaren
(LOT)'

T.a.v. het college

informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
CvA (070) 373 8021		1
onderwerp	ons kenmerk	datum
Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand	CvA/ U200700940 Lbr. 07/65 CvA/LOGA 07/12	19 juni 2007

Samenvatting

Op 28 januari 2000 heeft het LOGA een ledenbrief verzonden met een voorbeeld-rechtspositieregeling voor de buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Gemeenten kunnen deze regeling hanteren, al dan niet aangepast aan de lokale wensen. Vanuit gemeenten is onder meer aangegeven problemen te ervaren met betrekking tot de loondoorbetaling bij ziekte en de reïntegratieverplichting, die op basis van de Wet Verbetering Poortwachter is ontstaan, en met de berekening van de bezoldiging die niet conform de CARUWO-systematiek verloopt.

Het LOGA heeft onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot bijstelling van de voorbeeld-regeling. Conclusie is dat de sociale wetgeving dwingend is ten aanzien van loondoorbetaling bij ziekte. Deze aanspraak is ongewijzigd gehandhaafd. Wel zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- de berekeningswijze van het salaris is geharmoniseerd met de CAR-UWO;
- aan de van toepassing verklaarde rechten en verplichtingen is toegevoegd de vergoeding bij dienstreizen; afgezien is van de van toepassingverklaring van de regeling toelage onregelmatige dienst en de ambtseed;
- aanpassing aan verschillende wijzigingen in de artikelnummering die sinds 2000 in de CAR-UWO zijn aangebracht;

de toelichting op de regeling is op een aantal punten uitgebreid.

Deze voorbeeld-rechtspositieregeling is tot stand gekomen in overleg met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.

Aan de leden

informatiecentrum tel. CvA (070) 373 8021	uw kenmerk	bijlage(n) 1
onderwerp Voorbeeldregeling Rechtspositie buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand	ons kenmerk CvA/ U200700940 Lbr. 07/65 CvA/LOGA 07/12	datum 19 juni 2007

Geacht College,

Inleiding

Op 28 januari 2000 heeft het LOGA een ledenbrief verzonden met een voorbeeld-rechtspositieregeling voor de buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Gemeenten kunnen deze regeling hanteren, al dan niet aangepast aan de lokale wensen. Vanuit gemeenten is onder meer aangegeven problemen te ervaren met betrekking tot de loondoorbetaling bij ziekte en de reïntegratieverplichting, die op basis van de Wet Verbetering Poortwachter is ontstaan, en met de berekening van de bezoldiging die niet conform de CARUWO-systematiek verloopt.

Het LOGA heeft onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot bijstelling van de voorbeeld-regeling. Conclusie is dat de sociale wetgeving dwingend is ten aanzien van loondoorbetaling bij ziekte. Deze aanspraak is ongewijzigd gehandhaafd. Wel zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- de berekeningswijze van het salaris is geharmoniseerd met de CAR-UWO;
- aan de van toepassing verklaarde rechten en verplichtingen is toegevoegd de vergoeding bij dienstreizen; afgezien is van de van toepassingverklaring van de regeling toelage onregelmatige dienst en de ambtseed;
- aanpassing aan verschillende wijzigingen in de artikelnummering die sinds 2000 in de CAR-UWO zijn aangebracht;
- de toelichting op de regeling is op een aantal punten uitgebreid.

De voorbeeld-rechtspositieregeling is tot stand gekomen in overleg met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. U treft de regeling en de toelichting aan in bijlage 1.

Naar aanleiding van veelgestelde vragen van gemeenten wordt in deze ledenbrief ook nader ingegaan op overige rechtspositionele aspecten van de babs, zoals het pensioen.

Achtergrond van de rechtspositieregeling van de buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand

De babs wordt door burgemeester en wethouders benoemd en ontslagen (BW Boek 1: artikel 16) en heeft een publiekrechtelijke dienstbetrekking. De rechtspositieregeling voor gemeenteambtenaren (de CAR/UWO) is echter niet van toepassing op de babs (zie artikel 1:2 van de CAR). Voor deze bijzondere ambtenaar zal daarom door het bevoegde bestuursorgaan een eigen rechtspositieregeling moeten worden vastgesteld (artikel 125 Ambtenarenwet).

Uitgangspunten van de voorbeeld- rechtspositieregeling

Bij het aanpassen van de voorbeeld regeling is uitgegaan van onderstaande punten:

1. De functie van babs is een nevenfunctie die in omvang sterk kan variëren.
2. De babs besteedt gemiddeld drie uur aan het voltrekken van een huwelijk of het registreren van een partnerschap, inclusief voorbereidingstijd
3. Over het salaris van de babs wordt de vakantietoelage, de eindejaarsuitkering en een compensatie van niet genoten vakantie berekend. Vanwege het karakter van de werkzaamheden van de babs is de toelage onregelmatige dienst niet van toepassing verklaard.
4. De sociale wetgeving brengt met zich mee dat een ieder die een publiekrechtelijke dienstbetrekking vervult – dus ook een babs - aanspraak heeft op doorbetaling van de bezoldiging tijdens ziekte en rechten en plichten heeft ten aanzien van reïntegratie in het arbeidsproces. Hoewel betwijfeld kan worden of deze aanspraken en verplichtingen stroken met de aard van de dienstverhouding tussen gemeente en babs, is de wetgeving op dit punt dwingend.
5. Bij langdurige arbeidsongeschiktheid van een babs ontstaat een financiële verplichting én een verplichting tot reïntegratieactiviteiten voor de werkgever voor minimaal 24 maanden. In het geval van een tijdelijke aanstelling houden deze verplichtingen op te bestaan op het moment dat de aanstelling van rechtswege afloopt. Tijdelijke aanstellingen kunnen elkaar onbeperkt opvolgen omdat op de babs de flexwet-bepalingen niet van toepassing zijn. Op personen ouder dan 65 is de arbeidsongeschiktheidswetgeving overigens niet van toepassing.

6. De WW is op ambtenaren van toepassing en dus ook op de babs (mits jonger dan 65 jaar). In de praktijk zal het verlies van de functie van babs doorgaans geen relevant urenverlies opleveren waardoor geen aanspraak op WW gemaakt kan worden.
7. De vergoeding van kosten bij dienstreizen is van toepassing verklaard. Dit kan een alternatief zijn voor een eventueel bestaande vaste onkostenvergoeding die aan belastingheffing is onderworpen. Ook de personeelsbeoordeling en de bepalingen over schadevergoeding uit de CAR-UWO zijn van toepassing verklaard.

Overige aspecten van de rechtspositie van de babs

Pensioen: De babs is in beginsel verplicht deelnemer aan de pensioenverzekeringen volgens het pensioenreglement ABP. De lijn van het ABP luidt dat degene die met zekere regelmaat als babs functioneert overheidswerknemer is in de zin van de Wet privatisering ABP. Als richtlijn kan door de gemeente gehanteerd worden het sluiten van ten minste tien huwelijken per jaar. De babs die zeer incidenteel een huwelijk voltrekt kan geschaard worden onder de uitzonderingsbepaling (artikel 2, tweede lid, onderdeel j van de Regeling beperking van het zijn van overheidswerknemer in de zin van de Wet privatisering ABP).

Pensioengrondslag: Als pensioengrondslag geldt het inkomen van het jaar ervoor.

Pensioengevende elementen: Sinds de invoering van het middelloon is het begrip pensioengevend inkomen breder geworden. De vergoeding voor niet-genoten vakantie-uren is ook pensioengevend.

Recht op WW: Er bestaat aanspraak op WW indien aan de voorwaarden wordt voldaan, waaronder eis van een arbeidsurenverlies per week van minimaal 5 uur of, bij kleine deeltijdbanen, minimaal de helft van het aantal arbeidsuren per week.

Bovenwettelijke werkloosheidsuitkering, tegemoetkoming ziektekosten, korting IZA-verzekering en levensloopbijdrage: Deze bepalingen gelden niet voor de babs omdat de CARUWO niet op hem van toepassing is.

Premieafdracht en loonbelasting: Het Gerechtshof Den Haag heeft bij uitspraak van 21 december 1994 de vergoeding voor het werk van de babs aangemerkt als loon in de zin van de Wet op de loonbelasting. Bovendien is sprake van een premieplicht voor de sociale verzekeringen. In principe is de gehele vergoeding van de babs onderworpen aan loonheffing en premie sociale verzekeringen (en de inkomensafhankelijke ziektekostenbijdrage).

Inkomensafhankelijke bijdrage: De gemeente dient een bijdrage van 6,5% op grond van de Zorgverzekeringswet aan de babs uit te betalen. Indien de babs meerdere betrekkingen heeft en daardoor een te grote bijdrage afgedragen wordt, dan zorgt de Belastingdienst aan het eind van het jaar voor teruggave aan de werkgever (tenzij babs ook inkomsten heeft die zijn onderworpen aan 4,4%). Werkgever sluis de teruggave door aan de werknemer, onder verrekening van de verstrekte

(te hoge) werkgeversvergoeding.

Levensloopregeling, spaarloonregeling en fiscaal-vriendelijke regelingen: Omdat de babs onder de Wet op de Loonbelasting valt kan hij inleggen in een levensloop- of spaarloonregeling. De CAR-UWO-bepalingen over de opname van levensloopverlof zijn niet van toepassing. Indien gewenst kan de babs de mogelijkheid worden geboden om deel te nemen in een fiscaal-vriendelijke regeling zoals een fietsplan.

Aanstelling voor één dag: Een persoon kan incidenteel (ten behoeve van één huwelijk) benoemd worden tot babs. Indien de rechtspositieregeling daarbij niet van toepassing is verklaard maakt hij geen aanspraak op een vergoeding.

Eerste dag melding voor de fiscus: De eerste dag melding geldt ook voor babs. De gemeente dient de relevante gegevens, waaronder het sofi-nummer van betrokkene, aan de Belastingdienst door te geven voordat het dienstverband begint.

Landelijk overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden

drs. mr. C.M. Sjerps
secretaris